

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET GÖTERYD I ÄLMHULTS KOMMUN

Innehållsförteckning

BESKRIVNINGSDDEL.....	4
1. Syftet med reservatet.....	4
2. Administrativa data.....	5
3. Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning.....	7
4. Områdets bevarandevärden.....	7
4.1. Geovetenskapliga värden och förhållanden	7
4.2. terrestra värden.....	7
4.3. Limniska värden	7
4.4. Kulturhistoriska värden.....	8
4.5. friluftsliv.....	8
4.6. Anläggningar.....	8
PLANDEL.....	9
5. Skötselområden.....	9
5.1. Bevarandemål för hela området	9
5.2. Generella riktlinjer och åtgärder för hela området.....	9
5.3. Skötselområden.....	11
6. Jakt och fiske.....	15
7. Bränder, storm, översvämningar, insekts-/svampangrepp.....	15
8. Barnperspektivet.....	15
9. Utmärkning.....	15
10. Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder	16
11. Förvaltning, tillsyn och uppföljning.....	16
12. Bilaga skötselplanekarta	16

BESKRIVNINGSDDEL

1. SYFTET MED RESERVATET

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara värdefulla naturmiljöer med tall- och lövrika skogar, myrmarker, strandmiljöer, mad och sjö så att den biologiska mångfalden bevaras och gynnas,
- skogen ska vara naturskogsartad genom att vara varierad och flerskiktad med god tillgång på gamla träd, grova träd, ihåliga träd samt stående och liggande död ved,
- mad och sjö bidrar till ett rikt fågelliv med lämpliga miljöer för häckning och födosök,
- det rörliga friluftslivet ska ges möjlighet till naturupplevelser.

Syftet ska uppnås genom att:

- naturen skyddas genom föreskrifter som reglerar jord- och skogsbruk och olika typer av exploatering,
- skogen ska i huvudsak präglas av naturliga processer vilket kan efterliknas genom naturvårdsbränning eller annan naturvårdande skötsel. Genom skötsel ska också skog som är påverkad av skogsbruk restaureras, gran begränsas och livsmiljöer för växt- och djurlivet kan nyskapas,
- maden bibehålls öppen,
- strövstig med tillhörande anordningar främjar upplevelsevärdena.

2. ADMINISTRATIVA DATA

Tabell 1. Administrativa data

Namn:	Göteryd	
NVR-Id:	2048498	
Län:	Kronobergs län	
Kommun:	Älmhult	
Natura 2000:	Området ingår ännu inte i nätverket men kan komma att föreslås i framtiden	
Lägesbeskrivning:	Ca 100 m norr om Göteryds kyrka/kyrkby och 15 km väster om Älmhults tätort	
Centrumkoordinater (SWEREF99TM)	X: 431937, Y: 6270542	
Naturgeografisk region:	11 Sydsvenska höglandets västdel	
Riksintresse:	Riksintresse för kulturmiljövård (MB 3:6)	
IUCN-kategori	IV, Habitat/Artskyddsområde (Habitat/Species Management Area)	
Gränser:	Enligt karta, bilaga 1	
Areal:	Totalt: 100,5 ha	Land: 54,2 ha Vatten: 46,3 ha
Fastigheter och markägarkategori:	<i>Fastigheter</i> Göteryd 1:1 (Ny fastighetsbeteckning kommer vid avstyckning)	<i>Markägarkategori</i> Naturvårdsverket (f.d. Växjö stift)
Servitut/rättigheter/samfälligheter:	<ul style="list-style-type: none">- Ledningsrätt, tele, 0765-13/15.1, Ekonomiska föreningen Göteryd - Delary fiber syd- Vid kommande avstyckning kommer servitut upplåtas till Växjö stift för båtplatser och mindre bryggor- Gösköpsån torrlägningsföretag (akt 2*1050, LM 147)- Sjuhult och Göteryd prästgård torrlägningsföretag (akt 1*0323)	
Sakägare:	Enligt bilaga 4 till beslutet	
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Kronobergs län	

Tabell 2. Prioriterade bevarandevärden

Typ	Värde
Naturtyper	Naturskogsartade tall- och lövrika skogar, öppen mad.
Strukturer	Gamla träd, multnande ved, gläntor och bryn.
Arter	Vedlevande insekter, mossor, lavar, svampar, fågelliv.
Friluftsliv	Naturupplevelser i skog och vid sjö. Ostördhet.

Tabell 3. Naturtyper enligt nuvarande förhållanden (enligt KNAS) och enligt bevarandemålen.

Naturtyp	Areal enligt nuvarande förhållanden (ha)	Areal enligt bevarandemålen (ha)
Tallskog	15,2	15,2*
Tallsumpskog	14,9	14,9
Granskog	2,5	0,0
Öppen våtmark	8,6	8,6
Barrblandskog	6,0	0,0
Lövblandad barrskog	1,0	9,7 - 10,5*
Ädellövskog	0,1	0,1
Ungskog inkl hyggen	1,0	0,0
Triviallövskog med ädellöv	0,7	0,7 - 1,5*
Sumpskogsimpediment	3,1	3,1
Övriga skogsimpediment	0,9	0,9
Sjö och vattendrag	46,3	46,3
Exploaterad mark inkl friluftslivsanläggning	0,1	0,1
SUMMA	100,5	100,5
Varav produktiv skogsmark	41,5	41,5

*Det är svårt att lägga fast framtida arealfördelning mellan dessa skogstyper, det kommer också sannolikt bli en fluktuation mellan dessa tre typer över tid.

3. HISTORISK OCH NUVARANDE MARK- OCH VATTENANVÄNDNING

Kring sjön Römningen finns gott om förhistoriska lämningar. Mest utmärkande är att Göteryds-trakten är mycket rikt på hällkistor, se längre ner under ”Kulturhistoriska värden”.

Under det senaste årtusendet har det småländska landskapet präglats av inägomark med åker och äng samt skogbete på utmarken. Det aktuella området ligger till stor del på utmark. Detta området bestod på den tiden av öppna mossar och kärr och betad skog, bitvis ljunghed. I kärren, t.ex. runt Klockareån, bedrevs slätter. Under denna period har det även funnits en skvaltkvarn vid Klockareån.

Under senare delen av 1900-talet minskade andelen hävdade marker vilket förändrade landskapet. När hävden uteblev växte området igen till en barrblandskog med tall och gran. Sänkning av sjön Römningen har lett till att där det tidigare varit öppen mosse har tall etablerat sig och bildat en barrsumpskog. Dike från Klockaregölet till Römningen, kan också ha påskyndat tallens etablering på de tidigare öppna myrarna.

4. OMRÅDETS BEVARANDEVÄRDEN

4.1. GEOVETENSKAPLIGA VÄRDEN OCH FÖRHÅLLANDEN

I området är jordarterna sandiga och grusiga moräner. Berg i dagen är ovanligt. Torvmark täcker stora ytor.

4.2. TERRESTRA VÄRDEN

Den västra och största delen består av naturskogsartad barrblandskog av tall och gran, tallbevuxen myr och strandkärr. Skogen har stort inslag av gamla och grova träd. Det finns god tillgång på både stående och liggande död ved. Brandticka växer på död ved i området. I gläntor finns inslag av ek, björk och annat löv. Utmed strandkanten växer tallar som närmar sig 200 år. Området har stora värden för t.ex. svampar, vedlevande insekter och fåglar. I centrala delen av området finns en myrsjö, Klockaregölet, omgiven av tallsumpskog och gungflyn.

Den östligaste delen består av en restaurerad öppen mad (fuktäng), Svensäng, med god hävd genom bete och slätter.

4.3. LIMNISKA VÄRDEN

Römningen är en naturligt näringsfattig sjö. Sjön har ett medeldjup på drygt en meter och ett maxdjup på 3,75 meter. Sjön är påverkad av kalkningsverksamhet som sker i uppströms liggande vattendrag. Målet för kalkningen är uppfyllda och vattenkemin pekar på att försurningskänsliga arter kan fortsätta leva vidare och fortplanta sig i sjön. Provfisken visar att abborre, benlöja, braxen, gärs, gädda, mört och siklöja förekommer. Sjön är påverkad genom sänkning år 1900. Vid sänkningen minskade sjöarealen med 47 % vilket har påverkat sjöns planform och svämplan. Sjön har varierande stränder med flera naturtyper. Det finns stränder med bottenvegetation med bl.a. braxengräs och notblomster. I sjön finns

äkta målarmussla och flat dammussla. Arterna flytsäv, sjötåtel och klockgentiana förekommer i strandmiljöerna kring sjön. Sjön har måttlig ekologisk status.

Klockaregölet är en typisk liten myrsjö med näringsfattigt brunfärgat vatten. Vegetationen är gles med flytbladsväxter och akvatiska mossor. Utmed stränderna möter myrvegetationen med gles starr, flytande vitmossebestånd och bitvis gungfly.

4.4. KULTURHISTORISKA VÄRDEN

Området kring Göteryd är ett av de mest hällkistetäta i Sverige, i Göteryd socken finns över 90 dokumenterade hällkistor. Hällkistorna är gravar daterade mellan yngre stenåldern till äldre bronsåldern. Området utgör en kulturhistorisk miljö av nationell betydelse, en kulturmiljö av riksintresse. Reservatet är beläget inom området men det finns inga kända hällkistor där.

Inom reservatet finns flera fornlämningar, bland annat två boplatser daterade till stenåldern, en kolbotten efter en resmila och en skvaltkvarn. Det finns även en medeltida husgrund med källare. Enligt traditionen ska en Germund Jonae, präst i Göteryd åren 1558 - 1611, ha gömt sig i denna källare för att undkomma danskarna. Enligt Göteryds hembygdsförening ska gropen även ha nyttjats som vinkällare för nattvardsvin under ofredstid.

Sjön Römningen har flottats och ingått i Helgeåns flottningssystem. Flottningssystemet har sin slutpunkt vid Delary bruk och passerar sjöarna Hängasjön och Römningen.

Området kring Römningen har även ett historiskt värdefullt odlingslandskap med rötter i medeltiden.

4.5. FRILUFTSLIV

4.5.1. Tillgänglighet

Området är lättillgängligt till fots från Göteryds kyrkby och från riksväg 120. Från sjön kan man gå iland utmed stranden med båt/kanot. I den västra delen finns en stig som går kring sjön och ut på uddarna, stigen är lättgången men ej fullt tillgänglighetsanpassad.

4.5.2. Slitage och störningar

Risken för slitage och störningar från det rörliga friluftslivet bedöms som liten.

4.6. ANLÄGGNINGAR

Utmed stigen finns spänger och informationstavlor och natur- och kulturhistoriska värden. Det finns inga övriga anordningar eller byggnader.

PLANDEL

5. SKÖTSELOMRÅDEN

Naturreseptatet är indelat i 4 skötselområden samt beskrivning av åtgärder för friluftslivet (nr 5). Vissa skötselområden är indelade i delområden, se skötselplanekartan i bilagan.

5.1. BEVARANDEMÅL FÖR HELA OMRÅDET

Arealen gammal skog i området ska öka. Det ska finnas en variation av trädslag, trädålder, skiktning och olikformighet i träd- och buskskikt och det ska finnas gamla och grova träd, hålträd och död ved i olika former och nedbrytningsstadier. Småskaliga naturliga processer som exempelvis trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning, liksom störningar, t.ex. insektsangrepp, översvämning, stormfällning eller brand ska påverka dynamik och struktur. Områden som idag domineras av gran ska skötas i riktning mot skogar där tall och löv dominerar och som efterliknar naturligt brandpräglade skogar.

Myrarnas hydrologi är påverkad av sjösänkning och vattenanläggningar som berör intressen utanför reservatet. Det ska eftersträvas att hydrologin restaureras utifrån vad som är möjligt.

Området ska vara artrikt med typiska arter för respektive naturtyp.

5.2. GENERELLA RIKTLINJER OCH ÅTGÄRDER FÖR HELA OMRÅDET

Multnande ved, hålträd och savflöden ska aktivt skapas (s.k. veteranisering) med olika metoder, t.ex. ringbarkning eller kapning till högstubbar. Död ved ska också skapas i strandkanterna om tillgången på död ved är liten. Bryn och variation i övrigt får skapas genom punktinsatser som ringbarkning eller andra åtgärder. Ved från vidtagna skötselåtgärder lämnas kvar eller flyttas inom området med undantag av granved som kan tas ut om tillgången på död granved vid tillfället är tillräcklig. Ris får köras bort. Även övriga träd som bedöms vara farliga eller faller på olämpliga ställen får flyttas till annan plats inom reservatet.

Granföryngring ska begränsas och föryngring av tall, asp och andra lövträd kan vid behov gynnas genom åtgärder som t.ex. naturvårdsbränning, småskalig markberedning i kombination med insådd av frö eller ollon av lokal proveniens.

Invasiva, främmande eller expansiva arter ska tas bort. Utsättning av i naturtypen naturligt förekommande arter får ske.

Fågel-, fladdermus- och insektsholkar samt boplattformar för fåglar får vid behov sättas upp. Jordblottor får skapas för att gynna växt- och djurliv.

Fågelhorn får uppföras på lämpligt ställe i kanten av maden.

Om Länsstyrelsen bedömer att syftet och de uppsatta målen för skötselområden, naturtyper eller arter hotas av visst vilt kan Länsstyrelsen eller av Länsstyrelsen utsedd uppdragstagare bedriva jakt för att begränsa skador. Detta kan t.ex. gälla invasiva arter.

Kulturlämningar får röjas fram och synliggöras.

Det finns två lagligt utförda vattenanläggningar som går i gränserna till reservatet. En omprövning av dessa strider inte mot skötselplanen men är inte heller prioriterad för närvarande.

Utmed sjön Römningen strand i väster och i södra spetsen av Klockaregölet finns i köpekontraktet rätt till servitut (för inskrivning vid kommande lantmäteriförrättning) för båtplatser ca 10 meter längs strand och ca 5 meter upp på land samt mindre brygga ca 6 x 2 meter. Strandskyddsdispens kan krävas för genomförande.

Tabell 4. Skötselområden

Typ av skötselområde	Antal delområden	Areal (ha)
1. Myr och tallsumpskog	2	24,4
2. Lövrik blandskog	1	20,3
3. Mad/Fuktäng	1	11,9
4. Sjö	1	43,9
5. Friluftsliv	-	-
SUMMA		100,5

5.3. SKÖTSELOMRÅDEN

Skötselområde 1: Myr och tallsumpskog (24,4 ha)

Beskrivning

Tallsumpskog där tall är det dominerande trädslaget med inslag av gran och björk. Tallbestånden är från samma generation och likåldrigt. På blötare partier inom området är skogen glesare, senvuxen och övergår mer mot öppen myr. Enligt historiska kartor har hela området varit av mer öppen karaktär. Hydrologin är påverkad av att både Klockaregölet och Römningen är sänkta. Det vore gynnsamt för naturvärdena med återställning av ingreppen.

Fältskiktet består främst av tuvull men även inslag av andra karaktärsarter som blåbär, lingon, ljung och vitmossor förekommer.

I södra spetsen av Klockaregölet finns rätt till servitut för båtplatser och mindre brygga, se detaljer ovan under ”Generella riktlinjer och åtgärder”.

Bevarandemål

Skogbevuxen myr och kärr (naturtyper 91D0, 7140). Olikåldrig tallsumpskog och öppen myr på blötare partier. Sammansättningen av trädslag varierar inom området. Tall är det dominerande trädslaget, björk och annat löv förekommer naturligt. Gran förekommer mycket begränsat.

Skogar med stor andel gamla träd samt i de flesta åldersklasser. I skogarna finns riklig tillgång på hålträd, stående och liggande multnande ved.

Skötselåtgärder

- Vidkroniga, grova eller senvuxna träd ska gynnas genom att inväxande träd fälls eller dödas genom t.ex. ringbarkning. Även yngre träd får gynnas på detta sätt för att öka mångfalden av naturligt förekommande trädslag.
- I täta yngre trädgrupper kan utglesning göras för att skapa grövre och vidkroniga träd och variation i täthet.
- Granföryngring röjs bort löpande vid behov.
- Ett dike som kommer från en nedlagd mindre deponi belägen utanför naturreservatet (300 m norr om kyrkan) och har utlopp i Klockaregölet ska läggas igen i lämpliga delar för att eventuella föroreningar från deponin ska fångas upp. Utloppet från Klockaregölet ska inte läggas igen men ska inte heller rensas utan tillåtas att successivt övergå i ett nytt naturtillstånd.
- Centrala delar av mosseplan får röjas för att skapa en öppnare mosse.

Skötselområde 2: Lövrik blandskog (20,3 ha)

Beskrivning

Blandskog av tall och gran med inslag av ädellöv och triviallov. Markfuktigheten varierar från torrt till blött närmast sjö och våtmarker. I området finns gott om stående och liggande död ved. Vindfallen av gran har skapat gläntor där ädellöv, främst ek, och triviallov förekommer. I hela området finns äldre grova tallar och längs med strandlinjen i det nordvästra området finns ett par tallar som närmar sig 200 år. Fältskiktet består av blåbär, lingon, ljung och andra karaktärsarter för taiga. I skogskanten nära kyrkan finns en gammal sandtäkt.

Ett dike i vattenanläggningen Sjuhult och Göteryd prästgård torrlägningsföretag (akt 1*0323) går i reservatsgränsen i nordväst.

Utmed sjön Römningen längst i väster (2B) finns rätt till servitut för båtplatser och mindre brygga, se detaljer ovan under ”Generella riktlinjer och åtgärder”.

Bevarandemål

Blandskog som domineras av tall (naturtyp Taiga, 9010) och med stort inslag av löv, t.ex. ek, bok, björk, asp, sälg, rönn, oxel, m.m. Skogar med stor andel gamla och grova träd samt träd i de flesta åldersklasser. I skogarna finns riklig tillgång på hålträd, stående och liggande multnande ved samt gläntor. Inslaget av gran minskar långsiktigt till en låg nivå.

Skötselåtgärder

- Gran avvecklas/minskas på sikt. Rena granplanteringar (i 2B och 2C, markerade med snedstreckning på kartan) samt granar som står i gläntor med lövföryngring avvecklas först. Virket kan till stor del köras bort efter att lämplig mängd lämnats kvar som ringbarkad, stående eller liggande död ved.
- Småskalig naturvårdsbränning eller försiktig markberedning får användas för att gynna föryngring av tall och asp.
- Inväxande gran ska fällas/ringbarkas i hela området. Enstaka granar sparas.
- Vidkroniga eller grova träd av främst tall, ek, asp, sälg, rönn och oxel ska gynnas genom att inväxande träd fälls eller dödas genom t.ex. ringbarkning. Även yngre träd och övriga arter får gynnas på detta sätt för att öka mångfalden av naturligt förekommande lövträd och buskar. Bryn och gläntor ska bevaras och vid behov skapas.
- I täta yngre trädgrupper görs utglesning för att skapa grövre och vidkroniga träd och variation.
- Mot väg 586, bebyggelse och mad skapas lövrika bryn.
- Granföryngring röjs bort löpande vid behov.
- 2D: Den gamla sandtäkten får skötas för att skapa solexponerade sanddytor t.ex. frihuggning, bortskrapning av vegetation och bränning.

Skötselområde 3: Mad/Fuktäng (11,9 ha)

Beskrivning

Området är uppdelat i två fuktängar, ett mindre (1,9 ha) strandkärr (3A) i norra delen av reservatet och en större (10,0 ha) mad (3B) i östra delen av reservatet. Strandkärret är bevuxet med starr, pors och en del träd. Den större maden är öppen, restaurerad och hävdad sedan år 2000. Hävden består av betning och maskinslätter. Mitt i maden rinner vattendraget Klockareån som mynnar ut i Römningen. Kring Römningen finns klockgentiana, en art som är beroende av hävd eller påverkan från is-erosion i strandmiljöer.

Här finns ett jordbruksarrende (t.o.m 2022-03-13) där det anges att marken ska hävdas väl. Arrendatorn erhåller också stöd för marken. Detta överensstämmer väl med bevarandemålen.

Klockareån i sydöstra gränsen ingår i vattenanläggningen Gösköpsåns torrlägningsföretag (akt 2*1050, LM 147).

Bevarandemål

Mad/fuktäng med blåtåtel och starr (naturtyp 6410).

Maden i skötselområde 3b är öppen och hävdad. Naturlig näringsstatus, näring som tillförs kommer endast från betande djur eller från översvämning från vattendraget.

Fuktängen i skötselområde 3a är ett strandkärr som i huvudsak utvecklas fritt.

Skötselåtgärder

- 3B: Hävd med bete, slätter eller fräsning.
- 3B: Rövning av träd som etablerar sig ute på maden löpande.
- 3B: Insådd/utplantering av kärlväxtarter med regional proveniens, t.ex. klockgentiana, i mån av resurser.
- 3A: Inga åtgärder utöver att rövning av träd som etablerar sig ute på maden är tillåtet men inte prioriterat för närvarande.
- Ett fågeltorn/plattform får uppföras i kanten av maden om resurser finns.

Skötselområde 4: Sjö (43,9 ha, vid högvatten 46,3 ha)

Beskrivning

Römningen är en naturligt näringsfattig sjö. Sjön har varierande stränder med flera naturtyper och ett rikt fågelliv. Flytsäv förekommer inom området. Klockgentiana och sjötåtel finns i närbelägna vikar utanför området. Det finns stränder med bottenvegetation med bl.a. braxengräs och notblomster. Sjön har måttlig ekologisk status.

Klockaregölet är en typisk liten myrsjö med näringsfattigt brunfärgat vatten. Vegetationen är gles med flytbladsväxter och akvatiska mossor. Utmed

stränderna möter myrvegetationen med gles starr, flytande vitmossebestånd och bitvis gungfly.

Längst i väster vid Römningen strand samt i södra spetsen av Klockaregölet finns rätt till servitut för båtplatser och mindre brygga, se detaljer ovan under ”Generella riktlinjer och åtgärder”.

Bevarandemål

Sjöarnas hydrologi ska vara naturlig i möjligaste mån. Artsammansättningen i sjöarna ska hållas naturlig och negativ inverkan av främmande arter eller fiskstammar får inte ske. Sjöarna ska ha ekologisk funktionella kantzoner för att minska näringsbelastningen till vattenmiljöerna och bidra till den biologiska mångfalden. Flytsäv finns inom området.

Skötselåtgärder

Kantzoner mot vatten består av ogödslade, hävdade mader eller av lövrik skog med gamla grova träd och död ved. Död ved som faller ut i vattnet lämnas liggande och ytterligare död ved får vid behov tillföras.

Angående diken till och från Klockaregölet, se ovan under skötselområde 1. Angående befintliga vattenanläggningar se ovan under ”Generella riktlinjer och åtgärder”.

Skötselområde 5: Friluftsliv

I området finns en strövstig som går genom reservatet. Längs stigen finns skyltar med information om områdets natur- och kulturmiljövärden.

Bevarandemål

Informationen i området ska vara lättillgänglig och bidra till att förhöja upplevelsen av besöket, genom att den är lättläst, fokuserar på upplevelser i området samt har informativa kartor. Områdets friluftsanläggningar ska vara i gott skick och underlätta för besökarna.

Skötselåtgärder

- Informationsskyltar bibehålls och görs på sikt om i Länsstyrelsens layout.
- Befintlig stig med spänger bibehålls och sittbänkar ska förbättras. Ändring eller tillägg till strövstig får göras.
- För parkering kan kyrkans P-plats användas. Informationsskylt bör sättas vid P-plats och vid reservatsgränsen. Samråd sker med lokala församlingen.
- Länsstyrelsens hemsida ska ha god information om området.
- Gränsmarkering av området ska ske.
- Fågeltorn får uppföras på lämpligt ställe i kanten av maden.

6. JAKT OCH FISKE

Enligt föreskrifterna är det förbjudet att jaga fågel, utfodra vilt och anlägga åtel inom reservatet. Saltsten för vilt får sättas upp. Om behov finns kan jakttorn byggas och siktgata öppnas. Uttransport av fällt vilt på våtmark får enbart ske med fyrhjuling eller dragare med liknande marktryck. I övrigt inskränker inte naturreservatet rätten till jakt och fiske i området.

7. BRÄNDER, STORM, ÖVERSVÄMNINGAR, INSEKTS- /SVAMPANGREPP

Vid händelser som medför att stora mängder träd dör och/eller faller omkull vid t.ex. storm, insektsangrepp eller översvämning gäller följande. All död ved från lövträd och tall lämnas inom området, men veden får vid behov flyttas till annat skötselområde eller om det är stora mängder till annat naturreservat. Om dessa händelser medför mycket stora mängder ris och toppar får delar av dessa tas ut. Eftersom det främsta syftet med naturreservatet inte är att skapa multnande ved av gran kan angrepp av insekter m.m. som riskerar att medföra betydande skada på grannfastighet åtgärdas genom borttransport, barkning eller motsvarande av gran.

8. BARNPERSPEKTIVET

Området ska genom information, stig och rastplats m.m. vara tillgängligt för både barn och vuxna.

9. UTMÄRKNING

Reservatsgränsen på land ska märkas ut vilket innebär att gränsmärken målas på träd och på stolpar som slås ned i marken. Gränsmärkena ska placeras så att det går att se från ett märke till nästa. Vid gränsmarkering i skogsmark ska i gränslinjen, med 0,5 m på vardera sidan reservatsgränsen, röjas en tydlig gata. Denna gata får vid behov underhållas av förvaltaren. De träd som avverkas i gränsgatan tillfaller fastighetsägaren som också själv får ta vara på dem eller låta dem ligga kvar. Reservatsgräns som sammanfaller med fastighetsgräns ska underhållas som fastighetsgräns på sedvanligt sätt.

10. SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Tabell 4. Sammanfattande prioritering av skötselåtgärder

Skötsel- område	Åtgärd	Prioritet, 1-3	Tidpunkt
1, 2	Gynna vidkroniga/grova träd, yngre efterträdare. Skapa bryn och gläntor Ta bort främmande arter	1	Inom 5 år
2B, 2C m.m.	Avverkning av granbestånd (snedstreckat på kartan)	2	Med början inom 10 år
1	Utglesning och veteranisering av tall	2	Inom 10 år
1A	Igenläggning av dike med inlopp på Klockaregölets västra sida	2	Inom 5 år
3B (3A)	Röjning av träd på mad	3	Vid behov
1, 2	Röjning av granföryngring	3	Vid behov
	Gränsmarkering	1	Inom 2 år
	Information om reservatet	1	Inom 5 år
	Markering av stig, sittbänkar	2	Inom 10 år
	Underhåll av stig och skyltar	3	Vid behov
	Fågeltorn	3	I mån av resurser

Prioritet: 1= Högst, 2= Hög, 3= Lägre

11. FÖRVALTNING, TILLSYN OCH UPPFÖLJNING

Länsstyrelsen är ansvarig för att skötseln av reservatet följer fastställd skötselplan. Detta inkluderar dokumentation och uppföljning av utförda åtgärder.

Länsstyrelsen har även ansvar för den operativa tillsynen i naturreservat enligt 26 kap. miljöbalken genom att övervaka att föreskrifter, dispenser och tillstånd följs.

Uppföljning av bevarandemålen ska ske. En uppföljningsplan för länets alla skyddade områden där detta förtydligas håller på att tas fram av Länsstyrelsen.

Uppföljning av utförda åtgärder och av bevarandemålen ligger till grund för en utvärdering av:

- om syftet med reservatet har uppnåtts,
- om bevarandemål och gynnsamt tillstånd uppnåtts i reservatet,
- om skötselmetoder behöver förändras,
- om en revidering av skötselplanen behövs.

12. BILAGA

Skötselplanekarta

Skötselplanekarta

